Ner 323. ROK 1833. PIĄTEK 6 GRUDNIA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 5

IMIONA SŁOWIANSKIE.
Dziś Jarogniew.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumiura:

Dzien godzina	Barometr na 0° 0,	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI.
7 27	„ 2. 369	+ 4,4	— 2,0	Pł. zachodni średni	Pochmurno	Deszcz
5 12	„ 2. 502	6,6	3.2	„ mocny	„ „	Deszcz
3	„ 3, 029	6.8	4,0	„ średni	„ „	
9	„ 3. 259	+ 5,7	— 4.0	„ słaby	„ „	

Część Nieurzędowa.

KRAKÓW.

Powołany przez wysoki Senat Rządzący na urząd adwokata przy wszelkich instancyach sądowych Rpltej Krakowskiéj, zawiadomia strony interesowane, iż kancellaryą swą otwarł z dniem dzisiejszym w domu Pana Tomasza Kapalskiego przy ulicy Grodzkiéj pod L. 230 na pierwszem piętrze.

W Krakowie 2 grudnia 1833 r.

(3r.) *Józef Strożecki.*

AUSTRYA.

Wiedeń 19 Listopada.

Wieść, jakoby rząd nasz miał nową pożyczkę zaciągnąć, potwierdza się; mówią że ma 60 miljonów Złr. wynosić. W miejsce zmarłego xięcia Lichtenstein, komenderującego jenerała w królestwie Czeskiem, wymieniają jako następcę hr. Mensdorf vicegubernatora Moguńckiego.

Poseł nasz przy dworze paryzkim, hr. Appony wyjechał ztąd d. 16 b. m., w miejsce swego urzędowania.

Wieść, w gazetach niemieckich zamieszczona, jakoby xiężna Berry do Florencji wrócić miała, jest bezzasadną.

Preszburg 17 Listopada.

Wczoraj z pewnością, iż na dopełnienie pułków węgierskich, będzie powołanych do zaciągu wojskowego 25,000 ludzi. To żądanie przedłożone będzie sejmowi, i może dozna oporu w przyjęciu, chociaż zapewniają nas, że rząd większość sobie pozyskał, przez zapewnienie, dane połączenia Dalmacji z królestwem Węgierskiem. *(G. R. P.)*

Lwow 23 Listopada.

W jednym z ostatnich numerów dziennika *Litteraturblatt*, wydawanego przez Dr. Menzel czytaliśmy piękny przekład kilku sonetów naszego najsławniejszego poety, tłómaczenia p. Gustawa Schwab. Wyjęte są one z wydanego świeżo na rok 1834 przez pp. Chamisse i Schwab Noworocznika Deutscher Musen-Almanach. Dr. Menzel powiada o tym noworoczniku że: »najcelniejszą jego ozdobą jest przekład sonetów tego poety.«

W nr. 247 dziennika *Bläter für lit. Unterhaltung* jest wzmianka o tegoczesnych poetach polskich. Artykuł nie należy jednak do najdokładniejszych i wiele uchybień zawiera. W nr. 254 tegoż dziennika jest wspomnienie o kaznodziejach polskich. Wyliczono kazania Woronicza, Siarczyńskiego, Błachowicza i nowe krakowskie wydanie kazań Skargi. (z R. Lw.)

FRANCYA

Paryż 19 Listopada.

W liście z Sait-Jean-de-Luz z d. 14 b. m. pisanym, czytamy następujące wiadomości o poruszeniach karolistów, nad granicą francuzką: »Powstańcy, którzy d. 12 w liczbie 800 wkroczyli do Irun, są dowodzeni przez pułkownika Lardizabal; ludzie ci są uzbrojeni i podzieleni na szeregi. 200 z nich udało się do Fontarabia, w zamiarze obsadzenia miasta. Wczoraj kapitan francuzki, komendant batalionu w Behobia, miał rozmowę z dowódcą powstańców. Wychodnie hiszpańscy konstytucjini, którzy z Irun do Behobia przed powstańcami uszli, odpłynęli wczoraj do Socoa, ażeby się mogli z konstytucjonistami w San Sebastian połączyć przeciw karolistom. Francuzki okręt został zabrany przez powstańców z Bilbao i do tamtejszego portu zaprowadzony. Z naszego miasta mnóstwo żywności i napojów do San-Sebastian odchodzi.»

Gazeta *La Tribune* znowu dwa razy, raz po raz skonfiskowaną została, będzie zatém 87 i 88 na nią wyrok wydany.

Za sprzedane klejnoty po xięciu Condeuszu, przeszło miljon franków zebrano.

Indicateur de Bordeaux z 15 b. m. o sprawach hiszpańskich tak się wyraża: Trudno byłoby wszystkim pogłoskom dać wiarę które tu krążą. Wczoraj mówiono, że Don Carlos znajduje się w Coruna. Pogłoska ta nie zasługuje na wiarę; gdyby była prawdziwą widzielibyśmy większą radość i ruch między karlistami. W Gallicji ma bydź spokojnie, gdyż jeneralny rządca sprzyja rządowi królowéj, i że cała ta prowincja jest skłonna do przyjęcia konstytucji. W Walencji wybuchłe, powstanie potwierdza się. Od 48 godzin nic nie wiemy, co się dzieje z korpusem Saarsfielda. Podług podania karolistów, nie śmiał on opuścić Burgos, ażeby to miasto w posluszeństwie dla rządu królowéj utrzymać.

Z Bajonnny pod d. 16 listopada donoszą: »Krąży tu wieść jakoby jenerał Saarsfield ruszył z 14,000 korpusem ku prowincjom powstałym; ta wieść ma pochodzić z listów jener:-kapitana Navarry do jen. francuzkiego Harispe. Z San Sebastian dowiadujemy się, że el Pastor codziennie wychodzi z twierdzy, dla rozpoznania stanowisk nieprzyjaciela, aż ku miastu Hernani. Garnizon twierdzy opatrzony w żywność na półtora miesiąca, w świeże mięso na 25 dni. Z głębi Hiszpanji nie mamy żadnych ważnych wiadomości.«

Na giełdzie paryzkiéj mówiono, że korpus jenerała Lorenzo przez powstańców pobity, sam jenerał w ręce powstańców dostał się, i natychmiast rozstrzelany został. Karoliści zemstę na jenerała Lorenzo wywarli za stracenie ich jenerała Santos Ladrona. Ta wieść potrzebuje potwierdzenia.

Aresztowania czeladników wciąż trwają.

Królowa rejentka z Don Miguelem zupełnie stosunki zerwała; poseł Don Miguela dostał rozkaz opuścić Madryt, jakoż hiszpański przy dworze Don Miguela P. Cordova przywołany został.

Dnia 22.— Nadzwyczajną drogą otrzymano tu dziennik *Indicateur* z d. 20 b. m., który zawiera: »Jenerał Saarsfield kilka dni ścigał xiędza Merino, nareszcie przy Belorado zupełnie pobił go, około 800 ludzi wziął w niewolą i wielu na placu boju trupem położył. Merino z niedobitkami do prowincji Alawy uszedł. Jenerał Saarsfield miał udać się do Vittoria, dnia 15 b. m. stał w Pancorbo.« Dzienniki rządowe nic nie donoszą o tém zajściu; choć zapewniają że ministerjum dziś rano depeszą telegraficzną, o pobiciu xiędza Merino, jest zawiadomionem. W nadeszłej depeszy mają się te szczegóły znajdować: »O godz. 11 w nocy jen: Saarsfield ruszył we 4000 ludzi i 6 działami z Burgos. Nazajutrz z rana uderzył na powstańców których korpus do 5000 wynosił, pod wodzą x. Merino. Przyszło do zaciętéj bitwy, która skończyła się na rozproszeniu buntowników przez wojska rządowe. Karoliści zostawili na placu boju do 1000 ludzi w zabitych i rannych, 600 jeńców dostało się w ręce zwycięzców. Pleban Merino z resztą 3,500 ludzi cofnął się do Miranda, gdzie za nim udał się w pogoń jen: Saarsfield.»

Jakkolwiek powyższy rapport ogólny, przecie korzystny dla rządu; gdy tymczasem w saméj stolicy zanosi się na zamieszanie. Właśnie odkryto spisek, na rzecz Don Carlos, przytem przechodzenie wojska rządowego do powstańców wciąż się odbywa. Wielu z żołnierzy wraca samowolnie do domów, co rząd w prawia w niespokojność. Na jeneralnym przeglądzie wojska w stolicy będą-

cego, ukazała się królowa konno, lecz od ludu i wojska bardzo ozięble przyjętą została. Tegoż wieczora, zaraz po przeglądzie wojska, zgromadził się lud przed pałacem i głośno żądał zmiany ministrów. Wreczy saméj postępowanie ministrów w teraźniejszych okolicznościach jest niepewne, chwiejące się, i do niczego stałego nieprowadzące. .(G. R. P.)

Journal des Debats udziela całkowity manifest infanta xięcia Don-Carlos, który brzmi jak następuje: »Don Carlos V. z Bożéj łaski król Kastylji, Leonu i Arragonji etc. Mojemu drogiemu i wielce ukochanemu najstarszemu synowi Don Carlos, xięciu Asturji, infantowi hiszpańskiemu, przewielebnym arcybiskupom, biskupom i prałatom, grandom i znaczniejszym, jako też wszystkim wiernym moim hołdownikom najprzód moje pozdrowienie. Opatrzność Boska, której wyroki są niedocieczone, powoławszy mojego najukochańszego brata i pana, teraz w Bogu spoczywającego Ferdynanda VII. włożyła na nas wielkie obowiązki. Jako prawy dziedzic korony tych państw, powinno bydź życzeniem i nieustanną naszą troskliwością, starać się o szczęście i dobry byt monarchji chlubiącéj się z przydomku katolickiéj, i któréj rzetelność i wierność dla swych prawych królów jeszcze nigdy zawiedzionemi nie były. Nieobecny i pozbawiony pociechy znajdowania się w pośród moich drogich poddanych, aby przez moją przytomność starać się o wszystko coby goiło rany, zadane krajowi przez ducha rewolucyjnego i przeniewierstwo, a oraz zapobiedz temu coby uległość mych ludów, które Bóg zastępów mnie powierzył na próbę wystawić mogło, użyję wszelkich środków będących w mej mocy, aby uniknąć rozlania krwi wojny domowéj i wszelkiego nieszczęścia jakie wiek cały, anarchia i wstrząśnienia usiłują zadać bohaterskiej Hiszpanji. — Cała Europa, uznając zawsze rządy rewolucyjne tylko za tymczasowe, poda w potrzebie prawicę memu gabinetowi, do współdziałania i przywrócenia spokojności, jako też politycznego i religijnego porządku. A jeżeliby rząd demokratyczny na nowo jak w r. 1820 miał zagrażać monarchji S. Ferdynanda, na ówczas pójdzie cała Iberja, jak w r. 1823 za głosem swojego króla i podniesie oręż za swoję niepodległość. Tak nazwany rząd, potrafił sobie w prawdzie w téj chwili zjednać posłuszeństwo mocą siły zbrojnéj, ależ i w tej saméj sile i w dniu tym samym w którym powrócę do mojej ojczyzny, i po zaprowadzeniu rządu będę mógł dla zapobieżenia tyłu nieszczęściom silne przedsięwziąć środki, i znajdę wiernych obrońców praw moich. — Duch stronnictwa już naprzód oczernił ojcowskie zamiary mojego rządu, i w istocie znamienują już przedsięwzięte energiczne środki ostrożności, których się koniecznie chwycić musiałem dla [illegible]mienia rewolucji, namiętni i exaltowani ludzie nietolerancją, ciemnotą i surowością. Ostrożność z jaką mój rząd pomiędzy prawdziwym i prawnie zakontraktowanym długiem, i owemi długami rozróżniać musi, które są tylko skutkiem intryg i bezprzykładnych przeniewierzeń, przez które moje ludy doprowadzonoby do ubóstwa, nazywają nierzetelnością, i karygodném bankructwem, mądrze i przezornie postanowione przezemnie przywrócenie i utrzymanie dawnych zwyczajów Kastylji, nazywają wstecznością oświaty; nakoniec opiekę, którą udzielić zamierzam religii naszych ojców, przez przywrócenie tych instytucji, które ją od dawna zachowały przed kacerskiemi filozofami, zowią rządem ciemnoty, reakcją i niesprawiedliwością. — Hiszpanie! Wasz król przemawia do was po raz pierwszy; przyrzeka wam sprawiedliwość, opiekę, zapomnienie i przebaczenie za wszelkie polityczne uchybienia i mniemania zaszłe aż do 29 września, jako dnia mojego sławnego wstąpienia na tron. Prawnie zwołane kortezy, zgromadzą się niezwłocznie dla złożenia przysięgi wierności, i uznania praw mojego drogiego i wielce ukochanego syna, xięcia Asturyi. Też same kortezy zatrudnią się niezmiennem utwierdzeniem prawa zasadniczego następstwa tronu, którego cofnienie, gdyby miało bydź przyjęte, nader byłoby szkodliwém, i stałoby się przyczyną klęsk niezliczonych. Zaprowadzone będzie ministerjum wyznań, aby religija i jéj sludzy mogli mieć bezpośredni głos w swym rządzie. Co się tyczy uznania cudzego długu, złożona będzie kommissja z członków wszystkich moich najwyższych władz do roztrząsania takowego, lecz tymczasem wszelka wypłata wstrzymaną zostanie, z wyjątkiem tych które w Paryżu zaciągniono przez królewską kontraktowaną pożyczkę, jako też zaciągniony przez rejencyą rządzącą krajem w rok

1823; w czasie niewoli mojego dostojnego brata. Dla ulżenia niemożności położenia moich Ludów zaprowadzony będzie we wszystkich gałęziach zarządu, systemat ściśléj oszczędności. Lista cywilna mojego królewskiego domu i członków mojej rodziny, postanowiona będzie nieodzownie na 36,000,000 realów. Wszystkie władze będą utrzymane; a wydziałowi naczelnicy pozostaną w swych posadach, jeżeli po zaprowadzeniu mojego rządu, najdalej w miesiąc oświadczenie przystąpienia i uległości mojemu królewskiemu panowaniu przeszlą. Mój drogi i wielce ukochany syn, xiąże Asturji, będzie już teraz mianowany naczelném wodzem moich wojsk królewskich. — Doniesienie o jego zaślubinach, udzielone będzie w krótce radzie kastylskiéj, i pochlebiam sobie iż ten nowy związek, sławę i siłę narodu hiszpańskiego jeszcze wyżej wzniesie. — Mój drugi syn infant Don Juan Carlos, będzie Wielkim admirałem mojéj królewskiéj marynarki, która przeznaczoną jest, za pomocą boską, uspokoić nieszczęśliwe powstanie w osadach amerykańskich. Wszelkie nasze usiłowania dążyć będą do tego, aby dyplomatyczne stosunki z naszymi sprzymierzeńcami obustronnie i w najlepszem porozumieniu utrzymane były, nakoniec będzie mój rząd starać się oto, aby wszelkie konieczne środki, jakie usiłowania rewolucjonistów wskażą za niezbędne do zachowania spokojności i porządku z dobrem moich ludów w jedno połączyć, i przez takowe łącznie działać.

Valencja de Alcantara 6 paźdz: 1833 r.

(podpisano(*Ja*, *Król.*»

(*G. C. W.*)

HOLANDYA.

Haga 19 Listopada.

Xiąże Oranii znajduje się od kilku dni w stolicy.

Wieść, że Xiąże Oranji w towarzystwie kilku osób udaje się do Petersburga, potwierdza się. Xiąże Fryderyk wyjeżdża, wraz z małżonką, do Berlina, gdzie ostatnią zimę przepędzić zamyśla. Xiąże Bernhard. Sasko-Wejmarski z swojéj podróży, do Niemiec, Włoch, Szwajcarji tu powrócił. (*G. P. S.*)

TURCYA.

Konstantynopol 25 Października.

Dnia 18 b. m. wpłynęła tu północno-amerykańska fregata, na pokładzie któréj znajduje się komodor Patterson, przybył tu i francuzki bryg wojenny *Le Dragon*. Rapporta z Durazzo z 4 września donoszą o niepokojach, które zaszły w prowincjach Argirocastro, Tebelen, Delvino i Vallona, lecz przytłumione zostały przez tamecznego namiestnika Emin paszę; pomimo to został on z urzędu złożony, w miejsce jego były namiestnik Bośnji, Mahmud Hamdi pasza mianowany. Także namiestnik w Skuttari, Ali Namik pasza utracił swą posadę, a pułkownik gwardji sułtana, Hafis Bej, otrzymał to miejsce z stopniem paszy o dwóch bunczukach.

Według doniesień z Allepo kazał Ibrahim pasza osuszyć bagniska pod Alexandrette, przyczém już od kilku miesięcy przeszło tysiąc Indzi pracuje. Chce on przez to oczyścić atmosferę w téj okolicy, co byłoby wielką korzyścią dla żeglugi, albowiem przystań w Alexandrecie jedyna i najniebezpieczniejsza jest w czasie zimy.

Ahmed pasza wysłany do Petersburga, wiezie najkosztowniejsze podarunki dla NN. Cesarstwa Wszech Rossyj, również dla ministrów i urzędników państwa. Wiezie mnostwo klejnotów i pereł; przeznaczone dla N. Cesarza siodło samo warto kilka tysięcy funtów szterlingów.

Rozjątrzenie sułtana przeciw Mehmeda doszło do wysokiego stopnia. Mehemed Ali niechciał zwrócić żadnego działa, w ostatniéj wojnie na Turkach zdobytego; również ta okoliczność rzuca podejrzenie na Mehmeda, że wielu swym nowym linjowym okrętom nadał nazwiska od miejsc, gdzie pobił wojska Sułtana *np.* Homs, Kiutahie.

Emin Effendi pobił powstańców albańckich na kilku miejscach, wziął szturmem Arygro-Kastro i 2000 Arnautów, ubił lub w niewolę zabrał, ale opór trwa ciągle i dotąd wszelkie środki końcem przytłumienia go były bezowocne. (*G. R. P.*)

Doniesienia.